

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Навчально-науковий інститут іноземної філології
Кафедра міжкультурної комунікації та іншомовної освіти

Юлія Лісова
Валентина Папіжук

Методичні рекомендації до організації самостійної
й індивідуальної роботи
студентів із дисципліни
«ІСТОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ КРАЇН, МОВА ЯКИХ ВИВЧАЄТЬСЯ
(ФРАНЦУЗЬКА МОВА)»

Житомир 2021

*Рекомендовано до друку вченою радою
Житомирського державного університету імені Івана Франка
(протокол № 18 від 24.09.2021 р.)*

Рецензенти:

Закалюжний Л. В. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської філології та зарубіжної літератури Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Хант Г. О. – кандидат філологічних наук, завідувач кафедри іноземних мов Поліського національного університету.

Черниш О. А. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри теоретичної та прикладної лінгвістики Державного університету «Житомирська політехніка».

Лісова Ю. О., Папіжук В. О. Методичні рекомендації до організації самостійної й індивідуальної роботи студентів із дисципліни «Історія літератури країн, мова яких вивчається (французька мова)». – Житомир, 2021. – 41 с.

Методичні рекомендації призначені для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти напряму підготовки «014 Середня освіта» денної форми навчання ННІ іноземної філології ЖДУ імені Івана Франка з метою забезпечення якісної організації самостійної й індивідуальної роботи під час вивчення дисципліни «Історія літератури країн, мова яких вивчається (французька мова)». Методичні рекомендації містять програму навчальної дисципліни, теми лекційних і практичних занять, плани практичних занять, перелік завдань і форми самостійної роботи, теми для рефератів і презентацій, перелік художніх творів для прочитання, перелік питань до екзамену, зразки тестових завдань, рекомендовану літературу.

© Житомирський державний університет
імені Івана Франка, 2021

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ	6
3. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ	7
4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	8
5. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	10
6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	29
7. ФОРМИ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ	31
8. ТЕМИ ДЛЯ РЕФЕРАТІВ І ПРЕЗЕНТАЦІЙ	32
9. ПЕРЕЛІК ХУДОЖНІХ ТВОРІВ ДЛЯ ОБОВ’ЯЗКОВОГО ПРОЧИТАННЯ	34
10. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ	35
11. ЗРАЗОК ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ	36
12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З КУРСУ	38

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Методичні рекомендації до вибіркової освітньої компоненти Історія літератури країн, мова яких вивчається (французька мова)” для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти відповідають освітній програмі 014 Середня освіта / Середня освіта (Мова і література (англійська та французька)).

Предметом вивчення освітньої компоненти є виявлення світового значення та особливостей розвитку французької та франкомовної літератури; розкриття специфіки естетичних систем історико-культурних періодів; характеристика художніх напрямів; аналіз етапів літературного розвитку і творчості найвидатніших представників; формування літературних жанрів, еволюції художньої форми.

Міждисциплінарні зв'язки: освітня компонента “Історія літератури країн, мова яких вивчається (французька мова)” передбачає зв'язки із практичним курсом третьої іноземної мови (французькою), світовою літературою, основами теорії літератури, філософією, методикою навчання зарубіжної літератури.

Програма освітньої компоненти складається з таких модулів:

Модуль 1. La littérature du Moyen Age. La littérature de Renaissance. La littérature du XVII siècle. La littérature du XVIII siècle.

Модуль 2. La littérature du XIX siècle. La littérature du XX siècle. La littérature du début de XXI siècle.

Освітня компонента “Історія літератури країн, мова яких вивчається (французька мова)” вивчається на 2 курсі, в 3 семестрі.

Обсяг освітньої компоненти

Загальна кількість годин:	150
Загальна кількість кредитів:	5
Кількість модульних контрольних робіт:	2
Форма підсумкового контролю:	екзамен

<i>Вид заняття</i>	<i>Кількість годин</i>
Лекції	24
Семінарські заняття/практичні (обрати)	36
Лабораторні заняття	-
Самостійна та індивідуальна робота	90

Мета курсу – ознайомлення студентів із літературою країн, мова яких вивчається, засвоєння основ світогляду, національних особливостей та естетичної культури франкомовних країн. Курс має на меті сприяти всебічному розвитку філологічної компетенції студентів, їх обізнаності щодо лінгвістичних особливостей франкомовного художнього тексту, його структури, формуючи, таким чином, професійну компетентність майбутніх філологів.

Основними завданнями вивчення освітньої компоненти “Історія літератури країн, мова яких вивчається (французька мова)” є:

- розкрити ідейно-художню своєрідність творчості визначних представників франкомовної літератури різних періодів, ознайомити студентів зі змістом, поетикою та мовно-стилістичними особливостями їх найвідоміших творів;

- забезпечити засвоєння студентами принципів естетики Х-XXI століть, ознайомити студентів з особливостями культурних парадигм літературних епох у процесі аналітичної роботи над текстами художніх творів;

- ознайомити студентів із творчістю видатних представників франкомовних літератур цих періодів;

- прищепити навички самостійної роботи з літературно-критичними джерелами: статтями, монографіями, підручниками, енциклопедіями тощо;

- розвинути навички філологічного аналізу художніх творів у єдності змісту та форми;

- удосконалити вміння творчого виразного читання художніх творів напам'ять, в тому числі й мовою оригіналу.

Методи контролю успішності навчання:

поточний тестовий контроль, усне опитування, підсумкові модульні контрольні роботи, перевірка рівня засвоєння тем, винесених на самостійне опрацювання, екзамен.

Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен у 3 семестрі.

Вимоги до екзамену:

1. Володіння теоретичним матеріалом курсу «Історія літератури країн, мова яких вивчається (французька мова)».

2. Зараховано всі завдання, передбачені робочою програмою та інструктивно-методичними матеріалами.

3. Пройдено перевірку рівня засвоєння знань з тем, що виносились на самостійне опрацювання, на консультації у викладача.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Модуль 1. La littérature du Moyen Age. La littérature de Renaissance. La littérature du XVII siècle. La littérature du XVIII siècle.

Тема 1. Les origines de la littérature française. *Serments de Strasbourg*. Les récits légendaires. *La chanson de Roland*. *Tristan et Yseut*. Les fabliaux. Les récits satiriques et moraux. *Le Roman de Renart*. La poésie des troubadours. Christine de Pisan. Charles d'Orléans. François Villon.

Тема 2. La littérature de Renaissance en France. L'humanisme. La poésie (épître, élégie, sonnet). La Pléiade. Pierre Ronsard. Du Bellay *Défense et Illustration de la langue française*. Le roman de François Rabelais *Gargantua et Pantagruel* : motifs, problématique, particularités de style. Marguerite de Navarre.

Тема 3. La littérature du XVII siècle. L'art de baroque comme le courant européen. Agrippa d'Aubigné *Les Tragiques*. La Préciosité. Le Classicisme. Le théâtre classique. Pierre Corneille – le père de la tragédie française. *Le Cid*. Racine *Andromaque*. Le genre de comédie : Molière *L'Ecole des femmes*, *L'Avare*, *Le Malade imaginaire*. Le rôle de l'Académie française. Claude Vaugelas. Nicolas Boileau *L'Art poétique*. Les écrits moralistes : *Fables* de La Fontaine, Maximes de La Rochefoucauld.

Тема 4. La littérature du XVIII siècle. Les particularités d'esthétique de Lumières. L'Encyclopédie. Le genre de nouvelle philosophique. Voltaire *Candide*. Le roman épistolaire : J.-J. Rousseau. *Julie ou Nouvelle Héloïse*. Montesquieu *Lettres persanes*. Les traits du sentimentalisme. Diderot *Le Neveu de Rameau*, *Jacques le Fataliste*.

Модуль 2. La littérature du XIX siècle. La littérature du XX siècle. La littérature du début de XXI siècle.

Тема 5. La littérature du XIX siècle. Le romantisme comme le courant littéraire. "L'ère d'or" du roman classique. Les maîtres du roman. A. Musset *La Confession d'un enfant du siècle*. V. Hugo *Préface de Cromwell*, *Hernani*, *Notre-Dame de Paris*. G. Flaubert *Madame Bovary*. Les tendances romantiques et réalistes chez Stendhal. *Le Rouge et le Noir* comme le panorama des conflits sociales, des passions politiques et des recherches physiques. H. de Balzac : l'épopée *La Comédie Humaine* – l'universalité, le contenu de genre et de thématique, les principes essentiels de structure. A. Dumas – le père du roman historique. La décadence. La formation des nouveaux courants dans l'art et la littérature (le naturalisme, l'impressionnisme, le symbolisme). Le Parnasse.

Тема 6. La littérature de première moitié du XX siècle. Le modernisme comme un courant littéraire. Le dadaïsme. Le surréalisme. A. Bréton *La Manifeste du*

Surréalisme. L'avant-garde. L'œuvre de G. Apollinaire *Les Calligrammes*. Le roman au XXe siècle. A. Gide *Les Faux-Monnayeurs*. Le théâtre de l'entre-deux-guerres. A. Artaud.

Тема 7. La littérature de seconde moitié du XX siècle. L'existentialisme. A. Camus *La Peste*. J.-P. Sartre *L'existentialisme est un humanisme*. S. de Beauvoir *Le Deuxième Sexe*. B. Vian. Le nouveau Roman. L'Oulipo. G. Perec *W ou le Souvenir d'enfance*. *La Disparition*. R. Queneau *Zazie dans le métro*. *Exercices du style*. Le théâtre de l'absurde. E. Ionesco *La cantatrice chauve*. A. Adamov *La parodie*. S. Beckett *En attendant Godot*.

Тема 8. Le renouvellement du genre romanesque. E. Ajar *La vie devant soi*. P. Modiano. J.-M. Le Clézio. Les prix littéraires : Goncourt, Renaudot, Femina. La littérature biographique. M. Duras *L'Amant*.

Тема 9. Le théâtre et la poésie. L'art théâtral. B.-M. Koltess. E. Cormann. P. Minyana. La poésie. J. Prévert *Paroles*. J. Rubaud. E. Savitskaya. *Cochon farci*.

Тема 10. Le phénomène de littérature de masse. A. Nothomb. M. Houellebecq. M. Lévi. La notion des séries et des collections. La littérature francophone. La littérature du Canada. La littérature de Belgique. La littérature du Maghreb.

3. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	La littérature de Moyen Age. Les récits légendaires. Les fabliaux. La poésie des troubadours.	2
2	La littérature de Renaissance en France. L'humanisme. La Pléiade. Le roman de François Rabelais <i>Gargantua et Pantagruel</i>	2
3	La littérature du XVII siècle. Le baroque La Préciosité. Le Classicisme. Le théâtre classique.	2
4	La littérature du XVIII siècle. Les particularités d'esthétique de Lumières.	2
5	La littérature du XIX siècle. Le romantisme comme le courant littéraire. Le réalisme. La formation des nouveaux courants dans l'art et la littérature.	2
6	La littérature de première moitié du XX siècle. Le modernisme. Le dadaïsme. Le surréalisme.	2

7	La littérature de seconde moitié du XX siècle. L'existentialisme. Le nouveau Roman. L'Oulipo. Le théâtre de l'absurde.	2
8	Le renouvellement du genre romanesque. La tradition romanesque et l'essor de l'autobiographie. Les prix littéraires : Goncourt, Renaudot, Femina.	2
9	La littérature postmoderne : ironie, jeu, intertextualité.	2
10	La poésie du XX-XXI siècles.	2
11	L'art théâtral du XX-XXI siècles.	2
12	La littérature francophone. La littérature du Canada. La littérature de Belgique. La littérature du Maghreb.	2
Всього:		24

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	La littérature de Moyen Age. Les récits légendaires. <i>La chanson de Roland. Tristan et Yseut</i> . Les fabliaux. La poésie des troubadours. Christine de Pisan.	2
2	La littérature de Renaissance en France. L'humanisme. Le roman de François Rabelais <i>Gargantua et Pantagruel</i> : motifs, problématique, particularités de style.	2
3	La littérature du XVII siècle. L'art de baroque comme le courant européen. La Préciosité. Le Classicisme. Le théâtre classique. Pierre Corneille – le père de la tragédie française. <i>Le Cid</i> . Racine <i>Andromaque</i> . Le genre de comédie : Molière <i>L'Ecole des femmes, L'Avare, Le Malade imaginaire</i> .	2
4	La littérature du XVIII siècle. Les particularités d'esthétique de Lumières. L'Encyclopédie. Le roman épistolaire : J.-J. Rousseau. <i>Julie ou Nouvelle Héloïse</i> .	2
5	La littérature du XIX siècle. Le romantisme comme le courant littéraire. "L'ère d'or" du roman classique. Les maîtres du roman. V. Hugo <i>Notre-Dame de Paris</i> .	2
6	Le réalisme dans la littérature française. H. de Balzac <i>Le père Goriot</i> G. Flaubert <i>Madame Bovary</i> .	2

7	La formation des nouveaux courants dans l'art et la littérature (le naturalisme, l'impressionnisme, le symbolisme). E. Zola. Le Parnasse.	2
8	La littérature de première moitié du XX siècle. Le modernisme comme un courant littéraire. Le dadaïsme. Le surréalisme. L'œuvre de G. Apollinaire <i>Les Calligrammes</i> . Le théâtre de l'entre-deux-guerres. A. Artaud.	2
9	Le dernier romantique Antoine de Saint-Exupéry. La conte philosophique <i>Le petit prince</i> .	2
10	La littérature de seconde moitié du XX siècle. L'existentialisme. A. Camus <i>La Peste</i> .	2
11	Le théâtre de l'absurde. E. Ionesco <i>La cantatrice chauve</i> . S. Beckett <i>En attendant Godot</i> .	2
12	Le nouveau Roman et des nouvelles techniques de l'écriture.	2
13	Le renouvellement du genre romanesque. E. Ajar <i>La vie devant soi</i> . P. Modiano. J.-M. Le Clézio. Les prix littéraires : Goncourt, Renaudot, Femina.	2
14	La tradition romanesque et l'essor de l'autobiographie. La littérature biographique. M. Duras <i>L'Amant</i> . N. Sarraute <i>Enfance</i> .	2
15	Les femmes écrivains dans la littérature française de XX siècle : Colette, M. Duras, M. Yourcenar, E. Triolet, F. Sagan, A. Nothomb.	2
16	Le théâtre et la poésie. L'art théâtral. B.-M. Koltess. La poésie. J. Prévert <i>Paroles</i> . J. E. Savitskaya. <i>Cochon farci</i> .	2
17	La littérature de masse. A. Nothomb. M. Lévi. E.-E. Schmitt.	2
18	La littérature francophone. La littérature de Canada. Karoline Georges. La littérature de Belgique. Caroline Lamarche. La littérature de Suisse, de Maghreb.	2
Всього:		36

Робота на семінарському занятті передбачає обговорення теоретичного матеріалу, дискусію, мультимедійні презентації, науково-дослідні проекти (реферати), смислову й лінгвостилістичну інтерпретацію фрагментів літературних творів французькою мовою.

5. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Cours pratique № 1

La littérature de Moyen Age

Savoir-faire : donner la définition des termes *période littéraire, genre littéraire, Moyen Age, langue d’oc, langue d’oïl, conte, chanson de geste, fabliau, poème, poésie, troubadour*; faire l’analyse des textes.

1. Les périodes de la littérature française.
2. La caractéristique de l’époque de Moyen Age : les événements historiques, les langues.
3. Les genres littéraires de l’époque de Moyen Age : le théâtre, les récits légendaires, les récits satiriques et moraux, la poésie, les chroniques.
4. Les traducteurs ukrainiens de la littérature française.
5. **Des textes à analyser :** Christine de Pisane *Cent ballades* [4; 14–15]; *Tristan et Iseut* [3; 12–13].

Autocontrôle :

1. Citez les événements historiques essentiels dans le domaine de culture et de politique de Moyen Age.
2. Quelles sont les langues parlées en France médiévale ?
3. Qu’est-ce que c’est que la chanson de geste, le fabliau ?
4. Comment est représentée la poésie de cette période ?

Bibliographie :

1. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження: навч. посібник / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 34–39, 56–63.
2. Луков В. А. История литературы. Зарубежная литература от истоков до наших дней : учеб. пос. для студ. высш. учеб. заведений. – М. : ИЦ «Академия», 2008. – С. 69 – 76.
3. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Intermédiaire. – P. : CLE International, 2013. – P. 8–15.
4. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Niveau débutant. – P. : CLE International, 2013. – P. 10–15.
5. Fragonard M.-M. Une histoire de la littérature française. – P. : Didier, 30 p.
6. <https://www.etudes-litteraires.com/> – Etudes Littéraires.

7. <https://www.ukrlib.com.ua/> – Бібліотека української і світової літератури.

Cours pratique № 2

La littérature de Renaissance en France. L'humanisme

Savoir-faire : donner la définition des termes *Renaissance*, *épître*, *élégie*, *sonnet*, *essai*, *Pléiade*; faire l'analyse des textes.

1. La caractéristique de l'époque de Renaissance.
2. L'humanisme comme le courant intellectuel.
3. Les genres littéraires de l'époque de la Renaissance: la poésie, les récits, les essais.
4. La Pléiade et le renouvellement de la poésie.
5. Le roman de François Rabelais *Gargantua et Pantagruel* : motifs, problématique, particularités de style.

Des textes à analyser : François Rabelais *Gargantua* [3; 18–19].

Autocontrôle :

1. Citez les événements historiques essentiels dans le domaine de culture et de politique de Renaissance.
2. Nommez les représentants de la poésie et des récits de cette période.
3. Qu'est-ce que vous connaissez de la Pléiade ?

Bibliographie :

1. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження: навч. посібник / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 132–143, 178–182.
2. Луков В. А. История литературы. Зарубежная литература от истоков до наших дней : учеб. пос. для студ. высш. учеб. заведений. – М. : ИЦ «Академия», 2008. – С. 106–113.
3. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Intermédiaire. – P. : CLE International, 2013. – P. 16–19.
4. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Niveau débutant. – P. : CLE International, 2013. – P. 16–17.
5. Fragonard M.-M. Une histoire de la littérature française. – P. : Didier, 30 p.
6. <https://www.etudes-litteraires.com/> – Etudes Littéraires.

7. <https://www.ukrlib.com.ua/> – Бібліотека української і світової літератури.

Cours pratique № 3

La littérature du XVII siècle

Savoir-faire : donner la définition des termes *baroque, métaphore, opposition, symbole, préciosité, classicisme, tragédie, comédie, farce, fable, maxime*; faire l'analyse des textes.

1. La caractéristique de l'époque : les événements historiques et culturels.
2. Les mouvements culturels : le baroque, la préciosité, le classicisme.
3. Le théâtre de XVII siècle (Molière *Le Bourgeois gentilhomme, L'Avare*).
4. Les écrits moralistes (Jean de La Fontaine *La Cigale et la Fourmi, Le loup et l'agneau*).

Des textes à analyser : Molière *Le Bourgeois gentilhomme* [3; 26–27]; Molière *L'Avare* [2; 32–33].

Autocontrôle :

1. Citez les événements historiques culturels et politiques de XVII siècle.
2. De quelles mouvements cette période est-elle marquée ?
3. Nommez les traits caractéristiques de Baroque. Quels sont les représentatifs de ce mouvement ?
4. Par quoi se distingue la Préciosité ? Quels sont les représentatifs de ce mouvement ?
5. Quelles sont les fonctions de l'Académie française ?
6. Comment est changé le théâtre à l'époque de classicisme ? Nommez les règles principales du théâtre classique.
7. Comment sont représentés les écrits moralistes ?

Bibliographie :

1. Луков В. А. История литературы. Зарубежная литература от истоков до наших дней : учеб. пос. для студ. высш. учеб. заведений. – М. : ИЦ «Академия», 2008. – С. 160–180.
2. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Intermédiaire. – P. : CLE International, 2013. – P. 32–35.

3. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Niveau débutant. – P. : CLE International, 2013. – P. 24–27.
4. Couprie A. Andromaque (1667), Racine. Résumé. Personnages. Thèmes. – P. : Hatier, 1992. – P. 30–34, 63–69.
1. Fragonard M.-M. Une histoire de la littérature française. – P. : Didier, 30 p.
2. <https://www.etudes-litteraires.com/> – Etudes Littéraires.
3. <https://www.ukrlib.com.ua/> – Бібліотека української і світової літератури.

Cours pratique № 4

La littérature de XVIII siècle

Savoir-faire : donner la définition des termes *Lumières*, *encyclopédie*, *poésie*, *théâtre*, *comédie*, *roman épistolaire*, *autobiographie*; faire l'analyse des textes.

1. La caractéristique de l'époque : les événements historiques et culturels.
2. Les idées philosophiques.
3. L'Encyclopédie.
4. Les genres littéraires : la poésie, le théâtre, le roman.
5. Le roman épistolaire : J.-J. Rousseau. *Julie ou Nouvelle Héloïse*.

Des textes à analyser : J.-J. Rousseau *Julie ou la Nouvelle Héloïse* [2; 36–37]

Classicisme	Sentimentalisme	Romantisme
Genre	Genre	Genre
Héros	Héros	Héros
Société	Société	Société
Problématique	Problématique	Problématique
catégories	catégories	catégories
esthétiques	esthétiques	esthétiques

Faire un tableau comparatif des courants littéraires – genre, héros, société, problématique, catégories esthétiques.

Autocontrôle :

1. Pourquoi le XVIIIe siècle est appelé siècle des Lumières ?

2. Citez les événements historiques culturels et politiques de XVIII siècle.
3. Comment est la situation philosophique à cette époque-là ? Nommez les représentatifs.
4. Pourquoi l'Encyclopédie est une œuvre monumentale ?
5. Est-ce que les genres philosophiques prédominent la poésie ? Pourquoi ?
6. Quels genres littéraires connaissent du succès ?

Bibliographie :

1. Луков В. А. История литературы. Зарубежная литература от истоков до наших дней : учеб. пос. для студ. высш. учеб. заведений. – М. : ИЦ «Академия», 2008. – С. 204–230.
2. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Intermédiaire. – P. : CLE International, 2013. – P. 40–57.
3. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Niveau débutant. – P. : CLE International, 2013. – P. 32–41.
4. <https://www.etudes-litteraires.com/> – Etudes Littéraires.
5. <https://www.ukrlib.com.ua/> – Бібліотека української і світової літератури.

Cours pratique № 5

La littérature de XIX siècle. Le romantisme comme le courant littéraire

Savoir-faire : donner la définition des termes *antithèse*, *grotesque*, *roman*, *hyperbole*, *roman historique*, *lyrisme*, ; faire l'analyse des textes.

1. Le romantisme comme le courant littéraire.
2. "L'ère d'or" du roman classique. Les maîtres du roman.
3. Le roman de V. Hugo *Notre-Dame de Paris* :
 - la genèse, la publication et la place du roman dans l'œuvre de Hugo ;
 - la structure et le problème du roman *Notre-Dame de Paris* ;
 - l'antithèse dans le roman.

Des textes à analyser : V. Hugo *Notre-Dame de Paris* [4; 50–51].

Autocontrôle :

1. Quels sont de grands changements du XIXe siècle ?
2. Nommez les principes du romantisme français.

3. En quoi consiste l'innovation de V. Hugo ? Pourquoi l'écrivain est considéré le chef de l'Ecole romantique ?
4. Pourquoi V. Hugo est entré dans la littérature française comme écrivain-romancier ?
5. Expliquez pourquoi l'auteur a concentré les actions des personnages autour de Notre-Dame de Paris.

Bibliographie :

1. Луков В. А. История литературы. Зарубежная литература от истоков до наших дней: учеб. пос. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: ИЦ «Академия», 2008. – С. 291–305.
2. Наливайко Д. С. Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму: Підручник / Д. С. Наливайко, К. О. Шахова. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – С. 104–191.
3. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Intermédiaire. – P. : CLE International, 2013. – P. 80–81.
4. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Niveau débutant. – P. : CLE International, 2013. – P. 50–51.
5. <https://www.etudes-litteraires.com/> – Etudes Littéraires.
6. <https://www.ukrlib.com.ua/> – Бібліотека української і світової літератури.

Cours pratique № 6

Le réalisme dans la littérature française

Savoir-faire : donner la définition des termes *réalisme*, *historisme*, *roman historique*, *prose sociale*; faire l'analyse des textes.

1. La place du roman *Le Père Goriot* de Balzac dans *La Comédie humaine*.
2. Le système des personnages du roman.
3. Les adaptations : cinéma, télévision, bandes dessinées.
4. G. Flaubert *Madame Bovary* :
 - L'origine et la réception du roman ;
 - L'étude de mœurs et l'étude de la femme ;
 - L'ironie et le tragique dans le roman.

Des textes à analyser : Honoré de Balzac *Le Père Goriot* [3; 68–69], G. Flaubert *Madame Bovary* [<https://www.etudes-litteraires.com/flaubert-bovary.php>].

Autocontrôle :

1. A quoi s'oppose le réalisme ?
2. Pourquoi *Le Père Goriot* est le roman fondamental dans le cycle ?
3. Quelles sont les particularités de composition de *Madame Bovary* de G. Flaubert ?

Bibliographie :

1. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури XIX – початку XX століття: навч. посібник. [для студ вищ навч закл] / Г. Й. Давиденко, О. М. Чайка. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 131–147.
2. Луков В. А. История литературы. Зарубежная литература от истоков до наших дней : учеб. пос. для студ. высш. учеб. заведений. – М. : ИЦ «Академия», 2008. – С. 316–326; 351–356.
3. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Intermédiaire. – P. : CLE International, 2013. – P. 68–69; 82–83.
4. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Niveau débutant. – P. : CLE International, 2013. – P. 48–49; 82–83.
5. <https://www.etudes-litteraires.com/> – Etudes Littéraires.
6. <https://www.ukrlib.com.ua/> – Бібліотека української і світової літератури.

Cours pratique № 7

Le naturalisme et le symbolisme dans la littérature

Savoir-faire : donner la définition des termes *naturalisme*, *roman documentaire*, *roman expérimental*, *symbolisme*, *Parnasse*; faire l'analyse des textes.

1. Les parnassiens et les symbolistes. Les principales caractéristiques du symbolisme.
2. Le contenu symbolique des *Fleurs du mal* de Charles Baudelaire.
3. Le pessimisme et l'idéalisme de poésie de Paul Verlaine.
4. La théorie du symbolisme et l'œuvre d'Arthur Rimbaud.
5. Les origines du mouvement naturaliste. Le naturalisme de Zola : une thématique originale et une technique romanesque.

Des textes à analyser : Arthur Rimbaud *Le dormeur du val* [2; 84–85], Paul Verlaine *Il pleure dans mon cœur* [3; 86–87].

A étudier par cœur !

Il pleure dans mon cœur
Paul Verlaine

Il pleure dans mon cœur
Comme il pleut sur la ville ;
Quelle est cette langueur
Qui pénètre mon cœur ?

Ô bruit doux de la pluie
Par terre et sur les toits !
Pour un cœur qui s'ennuie,
Ô le chant de la pluie !

Il pleure sans raison
Dans ce cœur qui s'écœure.
Quoi ! nulle trahison ?...
Ce deuil est sans raison.

C'est bien la pire peine
De ne savoir pourquoi
Sans amour et sans haine
Mon cœur a tant de peine !

« Il pleure dans mon cœur... »,
Romances sans paroles, 1874.

Autocontrôle :

1. Découvrez des traits impressionnistes dans la poésie de P. Verlaine.
2. Quels sont des motifs principaux de la poésie de P. Verlaine ?
3. Identifiez le problème de la Beauté et du Mal ?

Bibliographie :

1. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ століття: навч. посібник. [для студ вищ навч закл] / Г. Й. Давиденко, О. М. Чайка. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 171–221.
2. Луков В. А. История литературы. Зарубежная литература от истоков до наших дней : учеб. пос. для студ. высш. учеб. заведений. – М. : ИЦ «Академия», 2008. – С. 372–385.
3. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Intermédiaire. – P. : CLE International, 2013. – P. 78–79; 84–87; 90.

4. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Niveau débutant. – P. : CLE International, 2013. – P. 58–65.
5. <https://www.etudes-litteraires.com/> – Etudes Littéraires.
6. <https://www.ukrlib.com.ua/> – Бібліотека української і світової літератури.

Cours pratique № 8

La littérature de première moitié du XX siècle

Savoir-faire : donner la définition des termes *dadaïsme*, *surréalisme*, *roman-fleuve*, *satire sociale*, *courant de conscience*; faire l'analyse des textes.

1. Le contexte historique du XX siècle. Les préconditions du modernisme dans la littérature.
2. La littérature de première moitié de XXe siècle. Le roman au XXe siècle.
3. Les contestations du modèle romanesque.
4. Le dadaïsme. Le surréalisme. *Les Caligrammes* de Guillaume Apollinaire.
5. Le théâtre de l'entre-deux-guerres. Le système esthétique et intentionnaliste de la poésie d'Antonin Artaud.

Des textes à analyser : Guillaume Apollinaire *La cravate et la montre* [3; 96–97], Marcel Proust *A la recherche du temps perdu* [4; 74–77].

Autocontrôle :

1. Quels sont de grands changements du XXe siècle ?
2. Caractérisez le roman de XXe siècle.
3. Quelles sont les contestations du modèle romanesque ?
4. Qu'est-ce que c'est que dadaïsme ?
5. Comment est né le mouvement surréaliste ?
6. Quels sont les principes du surréalisme ?
7. Qu'est-ce qui caractérise le surréalisme ?
8. Quel est le contexte historique du surréalisme ?

Bibliographie :

1. Луков В. А. История литературы. Зарубежная литература от истоков до наших дней : учеб. пос. для студ. высш. учеб. заведений. – М. : ИЦ «Академия», 2008. – С. 400–415.

2. Помазан І. О. Історія зарубіжної літератури ХХ століття : підруч. для студ. гуманітар. ф-тів вищ. навч. закл. / І. О. Помазан ; Нар. укр. акад. – Х. : Вид-во НУА, 2016. – С. 23–45.
3. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Intermédiaire. – P. : CLE International, 2013. – P. 92–93, 96–97.
4. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Niveau débutant. – P. : CLE International, 2013. – P. 74–77.
5. <https://www.etudes-litteraires.com/> – Etudes Littéraires.
6. <https://www.ukrlib.com.ua/> – Бібліотека української і світової літератури.

Cours pratique № 9

Le dernier romantique Antoine de Saint-Exupéry. La conte philosophique *Le petit prince*

Savoir-faire : donner la définition des termes *humanisme*, *conte philosophique*, *allégorie*; faire l'analyse des textes.

1. Le modernisme des œuvres de Saint-Exupéry. Les idées de l'humanisme et l'optimisme. La problématique socio-morale et politique.
2. Les traditions romantiques et le thématique philosophique chez Saint-Exupéry.
3. Les images allégoriques dans la conte philosophique *Le petit prince*.
4. Le discours intermédial des œuvres de Saint-Exupéry : une bande dessinée, le cinéma.

Autocontrôle :

1. Quels sont les chemins de formation créatrice de Saint-Exupéry ?
2. Comment vous interprétez «l'enfant dans la cœur» dans l'esthétique de Saint-Exupéry ?
3. Nommez les thèmes essentiels des œuvres de l'écrivain.
4. Quelle sont les particularités du style d'auteur ?

Bibliographie :

1. Буковская А. Сент-Экзюпери, или Парадоксы гуманизма. – М., Наука, 1983. – 268 с.
2. Луков В. А. История литературы. Зарубежная литература от истоков до наших дней : учеб. пос. для студ. высш. учеб. заведений. – М. : ИЦ «Академия», 2008. – С. 422–423.

3. Помазан І. О. Історія зарубіжної літератури ХХ століття : підруч. для студ. гуманітар. ф-тів вищ. навч. закл. / І. О. Помазан ; Нар. укр. акад. – Х. : Вид-во НУА, 2016. – С. 41–44.
4. Сфар Ж. Маленький принц [Графічний роман]. – Львів: Вид-во Леополь, 2020. – 112 с.
5. <https://www.etudes-litteraires.com/> – Etudes Littéraires.
6. <https://www.ukrlib.com.ua/> – Бібліотека української і світової літератури.

Cours pratique № 10

La littérature d'existentialisme

Savoir-faire : donner la définition des termes *existentialisme*, *chronique*, *prose intellectuelle*; faire l'analyse des textes.

1. La littérature de seconde moitié du XX siècle.
2. Le traitement réaliste : *La Peste*, une chronique objective dans l'intention.
3. Le basculement du récit dans le fantastique.
4. *La Peste* comme une considération historique ; un regard sur la société du XXe siècle.
5. Une réflexion sur l'existence, sur la réaction des hommes face à l'absurde chez Albert Camus.

Le texte à analyser : Albert Camus *La Peste*
[<https://drive.google.com/file/d/1EwKUtgh6nbg92cYt4YfuXspJU-xlfaqn/view?usp=sharing>].

Autocontrôle :

1. Quelle est l'origine de philosophie existentialiste ?
2. Quelle est l'idée fondamentale de cette philosophie ?
3. Connaissez-vous quelques citations existentialistes ?
4. Quels sont les représentatifs de ce mouvement ?

Bibliographie :

1. Алхімія слова живого. Французький роман 1945-2000 рр. : навчальний посібник / М. Мільнер, М. Доле, Б. Бланкман, А. Рош ; Авт.-упоряд. Валентина Іванівна Фесенко . – Київ : Промінь, 2005. – 80–95 с.

2. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: Навч. посіб. [3-тє вид.] / Г. Й. Давиденко, Г. М. Стрельчук, Н. І. Гринчак. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – С. 31–59, 314–318.

3. Луков В. А. История литературы. Зарубежная литература от истоков до наших дней : учеб. пос. для студ. высш. учеб. заведений. – М. : ИЦ «Академия», 2008. – С. 415–417, 471–474.

4. Помазан І. О. Історія зарубіжної літератури ХХ століття : підруч. для студ. гуманітар. ф-тів вищ. навч. закл. / І. О. Помазан ; Нар. укр. акад. – Х. : Вид-во НУА, 2016. – С. 48–53.

5. <https://www.etudes-litteraires.com/> – Etudes Littéraires.

6. <https://www.ukrlib.com.ua/> – Бібліотека української і світової літератури.

Cours pratique № 11

Le théâtre absurdiste

Savoir-faire : donner la définition des termes *anti-drame*, *anti-pièce*, *anti-roman*, *anti-auteur*, *absurde*; faire l'analyse des textes.

1. Le phénomène du théâtre de l'absurde.
2. Le refus des principes traditionnels de construction du drame chez Eugène Ionesco. *La cantatrice chauve*.
3. L'anti-théâtre de Samuel Beckett. L'absurdité du récit dans la pièce *En attendant Godot*.
4. «Thérapie de l'âme» du drame d'Arthur Adamov. La problématique des pièces.

Des textes à analyser : Eugène Ionesco *La cantatrice chauve* [5; 114–115], Samuel Beckett *En attendant Godot* [5; 116 –117].

Autocontrôle :

1. Quel est le contexte historique de l'apparition de théâtre absurdiste ?
2. Nommez les principes et les représentatifs de théâtre de l'absurde.
3. Avec quels mouvements littéraires le théâtre de l'absurde est-il lié ?

Bibliographie :

1. Алхімія слова живого. Французький роман 1945-2000 рр. : навчальний посібник / М. Мільнер, М. Доле, Б. Бланкман, А. Рош ; Авт.-упоряд. Валентина Іванівна Фесенко . – Київ : Промінь, 2005. – 137–142 с.

2. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: Навч. посіб. [3-тє вид.] / Г. Й. Давиденко, Г. М. Стрельчук, Н. І. Гринчак. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – С. 267–295.

3. Луков В. А. История литературы. Зарубежная литература от истоков до наших дней : учеб. пос. для студ. высш. учеб. заведений. – М. : ИЦ «Академия», 2008. – С. 419–421.

4. Помазан І. О. Історія зарубіжної літератури ХХ століття : підруч. для студ. гуманітар. ф-тів вищ. навч. закл. / І. О. Помазан ; Нар. укр. акад. – Х. : Вид-во НУА, 2016. – С. 12– 16.

5. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Intermédiaire. – P. : CLE International, 2013. – P. 114–117.

6. <https://www.etudes-litteraires.com/> – Etudes Littéraires.

7. <https://www.ukrlib.com.ua/> – Бібліотека української і світової літератури.

Cours pratique № 12

Le Nouveau Roman

Savoir-faire : donner la définition des termes *collage*, *montage*, *cyclisme d'histoire*; faire l'analyse des textes.

1. L'esthétique et les techniques de nouveaux romanciers. L'influence du cinématographe et de la peinture.
2. Le rôle de l'édition «Minuit» dans la formation du Nouveau Roman.
3. Le langage dans les romans de Nathalie Sarraute (*Tropismes*, *Ouvrez*).
4. Le principe du montage et du chosisme chez Alain Robbe-Grillet. Les techniques narratives (*Dans le labyrinthe*).

Des textes à analyser : Nathalie Sarraute *Tropismes* [<https://www.etudes-litteraires.com/sarraute-tropismes.php>].

Autocontrôle :

1. La crise de roman en quoi consiste-t-elle ?
2. Qu'est-ce que c'est que la technique de "filmer" dans le roman ?
3. Quels sont les principes du nouveau roman ?

Bibliographie :

1. Алхімія слова живого. Французький роман 1945-2000 рр. : навчальний посібник / М. Мільнер, М. Доле, Б. Бланкман, А. Рош ; Авт.-упоряд. Валентина Іванівна Фесенко. – Київ : Промінь, 2005. – С. 175–202.

2. Луков В. А. История литературы. Зарубежная литература от истоков до наших дней : учеб. пос. для студ. высш. учеб. заведений. – М. : ИЦ «Академия», 2008. – С. 417–418.
3. Помазан І. О. Історія зарубіжної літератури ХХ століття : підруч. для студ. гуманітар. ф-тів вищ. навч. закл. / І. О. Помазан ; Нар. укр. акад. – Х. : Вид-во НУА, 2016. – С. 56–59.
4. Фесенко В. І. Новітня французька література: Навч. посібник. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2015. – С. 22–44.
5. <https://www.etudes-litteraires.com/> – Etudes Littéraires.
6. <https://www.ukrlib.com.ua/> – Бібліотека української і світової літератури.

Cours pratique № 13

Le renouvellement d'espace romanesque

Savoir-faire : donner la définition des termes *théorie d'individualité, discours d'enfant, discours psychoanalytique, discours historique*; faire l'analyse des textes.

1. Le développement de la prose de seconde moitié du XXe siècle.
2. Le problème d'individu. La conscience enfantine comme le point de la perception de réalité. E. Ajar *La vie devant soi*.
3. La problématique des œuvres de P. Modiano. J.-M. Le Clézio.
4. Les prix littéraires : Goncourt, Renaudot, Femina.

Des textes à analyser : (au choix d'étudiant) Emile Ajar *La vie devant soi* [3; 84], Patrick Modiano *Dora Bruder* [4; 144–145], Jean-Marie Gustave Le Clézio *Ritournelle de la faim* [4; 162–163].

Autocontrôle :

1. En quoi consiste la particularité d'Emile Ajar et de ses œuvres ?
2. Retrouvez les traits des théories d'individualité. Examinez de quelle manière ces théories se détruisent dans le discours enfantin ?

Bibliographie :

1. Алхімія слова живого. Французький роман 1945-2000 pp. : навчальний посібник / М. Мільнер, М. Доле, Б. Бланкман, А. Рош ; Авт.-упоряд. Валентина Іванівна Фесенко. – Київ : Промінь, 2005. – С. 206–213, 217–220.

2. Луков В. А. История литературы. Зарубежная литература от истоков до наших дней : учеб. пос. для студ. высш. учеб. заведений. – М. : ИЦ «Академия», 2008. – С. 448–455.
3. Фесенко В. І. Новітня французька література: Навч. посібник. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2015. – 79–86 с.
4. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Intermédiaire. – P. : CLE International, 2013. – P. 162–163; 144–145.
5. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Niveau débutant. – P. : CLE International, 2013. – P. 104–105, 116–117.
6. <https://www.etudes-litteraires.com/> – Etudes Littéraires.
7. <https://www.ukrlib.com.ua/> – Бібліотека української і світової літератури.

Cours pratique № 14

La littérature biographique de seconde moitié du XX siècle

Savoir-faire : donner la définition des termes *narration*, *fiction*, *autofiction*; faire l'analyse des textes.

1. La tradition romanesque et l'essor de l'autobiographie ; la narration et la fiction dans le roman.
2. La littérature biographique. M. Duras *L'Amant*.
3. Les particularités du texte chez N. Sarraute *Enfance* : tonalité, thématique, focalisation, jeu question / réponse.

Des textes à analyser : Marguerite Duras *L'Amant* [4; 132–133], Nathalie Sarraute *Enfance* [<https://www.etudes-litteraires.com/autobiographie.php>].

Autocontrôle :

1. Quand est apparu le terme *autobiographie* ?
2. Nommez les formes voisines de l'autobiographie.
3. Quelles sont les caractéristiques du récit autobiographique ?
4. Nommez les exemples des fausses autobiographies et des autofictions.

Bibliographie :

1. Алхімія слова живого. Французький роман 1945-2000 рр. : навчальний посібник / М. Мільнер, М. Доле, Б. Бланкман, А. Рош ; Авт.-упоряд. Валентина Іванівна Фесенко. – Київ : Промінь, 2005. – С. 257–264.

2. Луков В. А. История литературы. Зарубежная литература от истоков до наших дней : учеб. пос. для студ. высш. учеб. заведений. – М. : ИЦ «Академия», 2008. – С. 444–446.
3. Фесенко В. І. Новітня французька література: Навч. посібник. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2015. – С. 99–115.
4. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Intermédiaire. – P. : CLE International, 2013. – P. 132–133.
5. <https://www.etudes-litteraires.com/> – Etudes Littéraires.
6. <https://www.ukrlib.com.ua/> – Бібліотека української і світової літератури.

Cours pratique № 15

Les femmes écrivains dans la littérature française de XX siècle

Savoir-faire : donner la définition des termes *écriture féminine*, *écriture féministe*, ; faire l'analyse des textes.

1. Le roman autopsychologique de Colette.
2. La position d'une femme dans la société et la culture chez Simone de Beauvoir.
3. L'univers réel et irréel chez I. Némirovsky. Les romans autobiographiques.
4. Le rejet d'une écriture intime de Marguerite Yourcenar.
5. F. Sagan – fondatrice d'un nouveau type de pensée.
6. Ecrivaine et résistante Elsa Triolet.

Des textes à analyser : Colette *La Maison de Claudine* [3; 98 – 99], Françoise Sagan *Bonjour tristesse* [4; 102–103].

Autocontrôle :

1. Identifiez le contexte historique provoquant la parution d'écriture féminine.
2. Dans quel aspect fonctionne la notion de littérature féminine ?
3. Quels thèmes sont abordés par le femmes-écrivains ?
4. Quelle forme littéraire préoccupe ?

Bibliographie :

1. Алхімія слова живого. Французький роман 1945-2000 рр. : навчальний посібник / М. Мільнер, М. Доле, Б. Бланкман, А. Рош ; Авт.-упоряд. Валентина Іванівна Фесенко. – Київ : Промінь, 2005. – С. 257–266.
2. Фесенко В. І. Новітня французька література: Навч. посібник. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2015. – С. 198–210.

3. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Intermédiaire. – P. : CLE International, 2013. – P. 98–99; 122–123; 154–155; 161; 163; 165.
4. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Niveau débutant. – P. : CLE International, 2013. – P. 102–103; 124–125; 134–135; 150–151.
5. <https://www.etudes-litteraires.com/> – Etudes Littéraires.
6. <https://www.ukrlib.com.ua/> – Бібліотека української і світової літератури.

Cours pratique № 16

Le théâtre et la poésie de fin de XX siècle

Savoir-faire : donner la définition des termes *présentation anthropologique*, *code narratif*, *poésie narrative*, *lyrisme*, *narration* ; faire l'analyse des textes.

1. L'écriture comme une forme de la présentation anthropologique. De nouvelles techniques d'écriture.
2. L'œuvre de J. Prévert *Paroles*. Les voies de renouvellement du langage poétique.
3. Le thème du tragique dans la littérature. L'indifférence de l'homme.
4. La recherche d'une nouvelle dramaturgie. L'art théâtral. B.-M. Koltess.

Des textes à analyser : Jacques Prévert *Barbara* [2; 173–174], Eugène Savitskaya *Cochon farci* [2; 179–180], Bernard-Marie Koltess *Dans la solitude des champs de coton* [2; 185–186].

A étudier par cœur !

Jacques Prévert *Barbara*

Rappelle-toi Barbara	N'oublie pas
Il pleuvait sans cesse sur Brest ce jour-là	Cette pluie sage et heureuse
Et tu marchais souriante	Sur ton visage heureux
Épanouie ravie ruisselante	Sur cette ville heureuse
Sous la pluie	Cette pluie sur la mer
Rappelle-toi Barbara	Sur l'arsenal
Il pleuvait sans cesse sur Brest	Sur le bateau d'Ouessant
Et je t'ai croisée rue de Siam	Oh Barbara
Tu souriais	Quelle connerie la guerre
Et moi je souriais de même	Qu'es-tu devenue maintenant
Rappelle-toi Barbara	Sous cette pluie de fer

Toi que je ne connaissais pas
Toi qui ne me connaissais pas
Rappelle-toi
Rappelle-toi quand même ce jour-là
N'oublie pas
Un homme sous un porche s'abritait
Et il a crié ton nom
Barbara
Et tu as couru vers lui sous la pluie
Ruisselante ravie épanouie
Et tu t'es jetée dans ses bras
Rappelle-toi cela Barbara
Et ne m'en veux pas si je te tutoie
Je dis tu à tous ceux que j'aime
Même si je ne les ai vus qu'une seule fois
Je dis tu à tous ceux qui s'aiment
Même si je ne les connais pas
Rappelle-toi Barbara

De feu d'acier de sang
Et celui qui te serrait dans ses bras
Amoureusement
Est-il mort disparu ou bien encore
vivant
Oh Barbara
Il pleut sans cesse sur Brest
Comme il pleuvait avant
Mais ce n'est plus pareil et tout est
abimé
C'est une pluie de deuil terrible et
désolée
Ce n'est même plus l'orage
De fer d'acier de sang
Tout simplement des nuages
Qui crèvent comme des chiens
Des chiens qui disparaissent
Au fil de l'eau sur Brest
Et vont pourrir au loin
Au loin très loin de Brest
Dont il ne reste rien.

Jacques Prévert, *Paroles*, 1946

Autocontrôle :

1. Nommez des poètes français modernes les plus connus. Caractérissez tout court leurs œuvres.
2. En quoi consistent des traits spécifiques de la poésie française du fin du XXe siècle ?
3. Qu'est-ce qu'une poésie narrative ?
4. Comment on observe la perte du langage chez Eugène Savitskaya ? Démontrez de quelle manière l'accumulation des stéréotypes provoque le conflit d'un personnage lyrique avec lui-même ?
5. Quel est le rôle des gestes dans le théâtre de ce temps-là ?

Bibliographie :

1. Алхімія слова живого. Французький роман 1945-2000 pp. : навчальний посібник / М. Мільнер, М. Доле, Б. Бланкман, А. Рош ; Авт.-упоряд. Валентина Іванівна Фесенко. – Фесенко В. І. Новітня французька література: Навч. посібник. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2015. – С..

2. Фесенко В. І. Новітня французька література: Навч. посібник. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2015. – С. 168–193.
3. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Intermédiaire. – P. : CLE International, 2013. – P. 78 – 79; 84 – 87; 90.
4. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Niveau débutant. – P. : CLE International, 2013. – P. 58 – 65.
5. <https://www.etudes-litteraires.com/> – Etudes Littéraires.
6. <https://www.ukrlib.com.ua/> – Бібліотека української і світової літератури.

Cours pratique № 17

Le phénomène de la littérature de masse

Savoir-faire : donner la définition des termes *littérature de masse*, *paralittérature*; faire l'analyse des textes.

1. Le phénomène de la littérature de masse.
2. Les genres, les thèmes, les méthodes d'écriture chez A. Nothomb. M. Lévi. E.-E. Schmitt.
3. E.-E. Schmitt *Oscar et la dame rose*. Le schéma narratif.

Des textes à analyser : Eric-Emmanuel Schmitt *Oscar et la dame rose* [<https://www.scribd.com/document/437378598/OSCAR-ET-LA-DAME-ROSE-pdf>].

Autocontrôle :

1. Expliquez le phénomène de la littérature de masse en France. Quelle est sa place dans les études littéraires ?
2. Pourquoi peut-on dire que *Oscar et la dame rose* de E.-E. Schmitt est un roman épistolaire ? Pourquoi il ne s'agit pas d'une «correspondance» ?

Bibliographie :

1. Фесенко В. І. Новітня французька література: Навч. посібник. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2015. – С. 194–250.
2. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Intermédiaire. – P. : CLE International, 2013. – P. 163–164; 165; 168.
3. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Niveau débutant. – P. : CLE International, 2013. – P. 148–151; 161.
4. <https://www.etudes-litteraires.com/> – Etudes Littéraires.

5. <https://www.ukrlib.com.ua/> – Бібліотека української і світової літератури.

Cours pratique № 18 **La littérature francophone**

Savoir-faire : donner la définition des termes *francophonie littéraire, exotisme européen, études postcoloniales*; faire l'analyse des textes.

1. La littérature romane dans l'espace géographique.
2. La littérature de Canada. Karoline Georges.
3. La littérature de Belgique et de Suisse. Caroline Lamarche.
4. La littérature de Maghreb.

Des textes à analyser : Djébar Assia *L'amour, la fantasia* [2; 141–144], Amélie Nothomb *Stupeur et tremblement* [3; 134–135].

Autocontrôle :

1. Identifiez les chronotopes socio-culturel et historique.
2. Relevez les oppositions dans les textes francophones.
3. Trouvez les sources de l'ironie postmoderne.

Bibliographie :

1. Алхімія слова живого. Французький роман 1945-2000 рр. : навчальний посібник / М. Мільнер, М. Доле, Б. Бланкман, А. Рош ; Авт.-упоряд. Валентина Іванівна Фесенко . – Київ : Промінь, 2005. – С. 326–355.
2. Фесенко В. І. Новітня французька література: Навч. посібник. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2015. – С. 126–155.
3. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Intermédiaire. – P. : CLE International, 2013. – P. 134–135; 138–139; 142–143; 148–149; 164–165.
4. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Niveau débutant. – P. : CLE International, 2013. – P. 118–119; 122–123; 126–127; 136–137; .
5. <https://www.etudes-litteraires.com/> – Etudes Littéraires.
6. <https://www.ukrlib.com.ua/> – Бібліотека української і світової літератури.

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студентів з курсу «Історія літератури країн, мова яких вивчається (французька мова)» є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час і включає:

- опанування лекційного матеріалу;
- опанування практичного матеріалу;
- робота з першоджерелами;
- робота з критичною літературою;
- самостійне вивчення теоретичних питань програми, що винесені на
- самостійне вивчення;
- підготовку до написання поточних тестів та модульної контрольної роботи.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	La littérature de Moyen Age. <i>Serments de Strasbourg</i> . Charles d'Orléans. François Villon.	8
2	La littérature de Renaissance en France. La poésie (épître, élégie, sonnet). La Pléiade. Pierre Ronsard. Du Bellay <i>Défense et Illustration de la langue française</i> . Marguerite de Navarre.	8
3	La littérature du XVII siècle. Agrippa d'Aubigné <i>Les Tragiques</i> . Le rôle de l'Académie française. Claude Vaugelas. Nicolas Boileau <i>L'Art poétique</i> . Les écrits moralistes : <i>Fables</i> de La Fontaine, Maximes de La Rochefoucauld.	9
4	La littérature du XVIII siècle. Le genre de nouvelle philosophique. Voltaire <i>Candide</i> . Montesquieu <i>Lettres persanes</i> . Les traits du sentimentalisme. Diderot <i>Le Neveu de Rameau</i> , Jacques le Fataliste.	10
5	La littérature du XIX siècle. A. Musset <i>La Confession d'un enfant du siècle</i> .	2
6	V. Hugo <i>Préface de Cromwell</i> , <i>Hernani</i> , Les tendances romantiques et réalistes chez Stendhal. <i>Le Rouge et le Noir</i> comme le panorama des conflits sociales, des passions politiques et des recherches physiques.	3
7	H. de Balzac : l'épopée <i>La Comédie Humaine</i> – l'universalité, le contenu de genre et de thématique, les principes essentiels de structure. A. Dumas – le père du roman historique.	3

8	La formation des nouveaux courants dans l'art et la littérature (le naturalisme, l'impressionnisme, le symbolisme). La décadence.	4
9	La littérature de première moitié du XX siècle. A. Bréton <i>La Manifeste du Surréalisme</i> . L'avant-garde. Le roman au XXe siècle. A. Gide <i>Les Faux-Monnayeurs</i> .	9
10	La littérature de seconde moitié du XX siècle. Le nouveau Roman. G. Perec <i>W ou le Souvenir d'enfance</i> . <i>La Disparition</i> R. Queneau <i>Zazie dans le métro</i> . B. Vian.	9
11	Le théâtre et la poésie. L'art théâtral. E. Cormann. P. Minyana. La poésie. J. Rubaud. € E.	4
12	La littérature postmoderne. Ch. Bobin <i>L'inespérée</i> . Le roman minimaliste.	4
13	Le roman féminin : M. Duras, A. Ernaux.	4
14	Les moyens visuels de création de l'image : les manières cinématographiques dans l'écriture. J. Echenoz. J. Ph. Toussaint, Ch. Oster.	4
15	La littérature de masse. A. Gavalda. M. Lévi. G. Musso	4
16	La littérature francophone. La littérature de Belgique. La littérature de Suisse. La littérature de Maghreb.	5
Всього:		90

7. ФОРМИ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Рекламний проект – творча робота, що передбачає створення реклами у будь-якій формі (відеоролик, серія плакатів тощо), яка розкручуватиме літературний «бренд» – певного автора літературної епохи, що вивчається (Середньовіччя, Відродження, Просвітництво), або сам твір. Реклама має бути такою, щоб стимулювати сучасного читача до прочитання.

Інтермедіальний альбом – цей вид альбому передбачає пошук «мистецьких відповідників» (живопису, скульптур, музики, графіки, опери, театру, кіно будь-яких періодів) творам світової літератури від Середньовіччя до поч. ХХІ ст. (чи самих письменників); варто пояснити, як інтерпретуються літературні теми, образи, персонажі, сюжети тощо іншими видами мистецтва; вибір «відповідників» має бути логічно обґрунтований (до творів одного автора; мистецькі інтерпретації одного плану – кіно, живопис, графіка, театр тощо); відповідники проілюструвати коментарями.

Літературно-побутовий колаж – форма творчої роботи, яка передбачає створення своєрідного колажу літературного побуту письменників ХХ

століття. Студент обирає одного чи кількох письменників за певною тематикою побутового плану (письменник і жінки, письменник і дозвілля, письменник і стимулятори, і хобі, і кіно, і друзі, і його звички тощо – тобто будь-що, що стосується його побуту) і форматує колаж (можуть бути фрагменти зі спогадів, листів, записок тощо, світлини). Список використаних джерел обов'язковий. Об'єктом колажу можуть бути письменники (чи один письменник) за власним вибором із літературного періоду, що вивчається.

Інтермедіальний портрет – форма творчої роботи, яка передбачає створення своєрідного портрету письменника на основі порівняння його реальної біографії з кінематографічною чи (та) театральною інтерпретацією (художня стрічка, вистава), до уваги беруться ключові моменти, що висвітлюються в житті творчої особистості. Об'єктом цього виду роботи можуть бути письменники (чи один письменник) за власним вибором із літературного періоду, що вивчається. Список використаних джерел обов'язковий. Приблизний перелік фільмів і вистав для створення інтермедіального портрета:

- *Жан-Поль Сартр. Сімона де Бовуар: «Сартр, роки пристрастей»* (2006, Швейцарія та ін.). «Коханці кав'ярні де Флор» (2006, Франція).
- *Альбер Камю: «Альбер Камю»* (2010, Франція).
- *Антуан де Сент-Екзюпері: «Сент-Екзюпері: остання місія»* (1996, Франція).
- *Франсуаза Саган: «Саган»* (2008, Франція).
- *Колетт: «Колетт»* (2018, США, Великобританія, Угорщина).

Нотатник-колаж – письмова творча форма роботи, що передбачає ведення нотатника за прочитаними творами з курсу (див. список творів для прочитання) за принципом, з одного боку, власне аналізу за домінантою (змістові компоненти, елементи внутрішньої і зовнішньої форми, смисл тощо), з іншого, з додаванням додаткового матеріалу, а саме: літературно-критична ре-акція на твір (цитати, міркування, висловлення критиків), дружні коментарі й самокоментарі (на основі щоденників, листів, блогів тощо), обкладинки книги в різні періоди, цікаві факти з життя письменника, пов'язані з цим твором, їхня мистецька інтерпретація (кіно, театр та ін.) тощо. Таким чином формується своєрідний нотатник-колаж (можливі вклеювання вирізок, малюнки і таке ін.).

Літературно-побутовий портрет-інсценізація – групова творча робота, що передбачає на основі біографії, листів, щоденників, спогадів письменника (і про письменника) створення його портрету.

8. ТЕМИ ДЛЯ РЕФЕРАТИВ І ПРЕЗЕНТАЦІЙ

LA LITTERATURE DE MOYEN AGE ET DE RENAISSANCE

1. La périodisation de littérature de Moyen Age. Le terme «Moyen Age». Les traits essentiels et la signification de culture médiévale.
2. La littérature courtoise et ses genres.
3. Le mythe littéraire médiéval *Tristan et Iseut*.
4. La période de Renaissance et ses traits particuliers. Le sens des notions «humanisme» et «Renaissance».
5. Les sources folkloriques et l'histoire littéraire du roman de François Rabelais *Gargantua et Pantagruel*. Les figures centrales du roman.

LITTERATURE DES XVIIe-XVIIIe SIECLES

1. Les moyens de comiques dans les pièces de Molière.
2. Le tragique et le comique dans les pièces *Misanthrope*, *Don Juan*.
3. Les courants et les mouvements de littérature française de XVIIIe siècle.
4. La place de Denis Diderot dans l'histoire de l'époque de Lumières.
5. Les idées de Voltaire dans les nouvelles philosophiques.

LITTERATURE DE XIXe SIECLE. ROMANTISME

1. Le monde binaire romantique de personnage de la période du Romantisme.
2. Le Romantisme comme le courant littéraire dans la littérature mondiale : les traits caractéristiques, les genres. Le Romantisme dans la musique et la peinture.
3. L'esprit novateur de poésie de Victor Hugo.
4. Les particularités de dramaturgie de Victor Hugo.
5. Le problème d'émancipation dans les romans de Georges Sand.
6. Проблема емансипації в романах Ж. Санд.

LITTERATURE DE XIXe-XXe SIECLES

1. Le réalisme dans la littérature française. La situation politique et le développement de littérature dans les années 1830-1840 ; la formation de critique littéraire ; le thème de modernité ; le thème de révolution.
2. L'œuvre de Stendhal : les points philosophiques, politiques et esthétiques.

3. La structure et le contenu des romans de Balzac. Balzac et l'Ukraine.
4. Le problématique du roman de Balzac *Le Père Goriot*.
5. L'œuvre de G. Flaubert : les points philosophiques, esthétiques et politiques.
6. Madame Bovary comme un nouveau type du roman psychologique.
7. L'humanisme dans l'œuvre d'A. de Saint-Exupéry.
8. L'influence des idées existentialistes l'œuvre d'A. Camus.
9. Le théâtre de l'absurde : le refus des principes traditionnels de construction du drame.
10. Le concept du théâtre de cruauté chez Antonin Artaud.
11. La formation des nouveaux courants dans l'art et la littérature de XXe siècle (le naturalisme, l'impressionnisme, le symbolisme). La décadence.
12. La littérature postmoderne de XXe siècle.
13. Les moyens visuels de création de l'image : les manières cinématographiques dans l'écriture. J. Echenoz. J. Ph. Toussaint, Ch. Oster.
14. Les prix littéraires : Goncourt, Renaudot, Femina. Les lauréats français du prix Nobel de littérature.

9. ПЕРЕЛІК ХУДОЖНІХ ТВОРІВ ДЛЯ ОБОВ'ЯЗКОВОГО ПРОЧИТАННЯ

1. *Пісня про Роланда.*
2. *Трістан та Ізольда.*
3. *Роман про Лиса.*
4. *Роман про Троянду.*
5. Ф. Війон *Малий заповіт, Великий заповіт.*
4. Ф. Рабле *Гаргантюа і Пантагрюель.*
5. Корнель *Сід.*
6. Расін *Андромаха.*
7. Мольєр *Міщанин-шляхтич. Скупий.*
8. Ж. де Лафонтен *Цвіркун і Мураха. Вовк і Ягня.*
9. Руссо *Юлія або Нова Елоїза*
10. Д. Дідро *Монахія.*
11. В. Гюго *І роман на вибір.*
12. О. де Бальзак *Батько Горіо.*
13. Стендаль *Червоне і чорне.*
14. Г. Флобер *Пані Боварі.*
15. Е. Золя *Нана.*

16. А. Жід *Фальшивомонетники*.
17. А. де Сен-Екзюпері *Маленький принц*.
18. А. Камю *Чума*.
19. Е. Йонеско *Голомоза співачка*.
20. С. Беккет *Чекаючи на Годо*.
21. Ш. Бодлер *Квіти зла*.
22. Г. Аполлінер *Поезія*.
23. Р. Кено *Зазі в метро*.
24. Н. Саррот *Тропізми*.
25. Е. Ажар *Життя попереду*.
26. П. Модіано *1 роман на вибір*.
27. М. Дюрас *Коханець*.
28. Б.-М. Кольтес *Роберто Зукко*.
29. Е.-Е. Шмітт *Оскар і рожева пані*.
30. М. Уельбек *Карта і територія. Покора*.
31. А. Нотомб *1 роман на вибір*.

10. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Les périodes de la littérature française. Des traits essentiels de la culture de Moyen Age.
2. Les genres littéraires de l'époque de Moyen Age : le théâtre, les récits légendaires, les récits satiriques et moraux, la poésie, les chroniques.
3. Le fondement historique, le thème, l'idée, le conflit de *Chanson de Roland*.
4. La littérature courtoise et ses genres.
5. La caractéristique de l'époque de Renaissance.
6. L'humanisme comme le courant intellectuel. Les genres littéraires de l'époque de la Renaissance.
7. La Pléiade et le renouvellement de la poésie.
8. Le roman de François Rabelais *Gargantua et Pantagruel* : motifs, problématique, particularités de style.
9. La littérature de l'époque du classicisme : le baroque, la préciosité, le classicisme.
10. Le théâtre classique : tragédie (Racine, Corneille) et comédie (Molière).
11. Les écrits moralistes (Jean de La Fontaine *La Cigale et la Fourmi*, *Le loup et l'agneau*).
12. La littérature du siècle des Lumières : les grands philosophes ; l'Encyclopédie.

13. Le roman du XVIIIe siècle : Montesquieu et le roman philosophique.
14. Le roman épistolaire du XVIIIe siècle : Rousseau *Julie ou Nouvelle Héloïse*.
15. Le romantisme comme le courant littéraire. «L'ère d'or» du roman classique. Les maîtres du genre romanesque.
16. La genèse et le problématique du roman de V. Hugo *Notre-Dame de Paris*.
17. La place du roman *Le Père Goriot* de Balzac dans *La Comédie humaine*.
18. Les parnassiens et les symbolistes. Les principales caractéristiques du symbolisme.
19. Les origines du mouvement naturaliste. Le naturalisme de Zola. La littérature de première moitié de XXe siècle. Le roman au XXe siècle.
20. Le dadaïsme et le surréalisme : Tristan Tzara et *Manifeste Dada*.
21. Le théâtre de l'entre-deux-guerres. Le système esthétique et intentionnaliste de la poésie d'Antonin Artaud.
22. Les traditions romantiques et le thématique philosophique chez Saint-Exupéry.
23. *La Peste* de Camus comme une considération historique ; un regard sur la société du XXe siècle.
24. Le phénomène du théâtre de l'absurde.
25. L'esthétique et les techniques de nouveaux romanciers. L'influence du cinématographe et de la peinture.
26. Les écrits des femmes : Colette, Elsa Triolet, Simone de Beauvoir, I. Némirovsky, Marguerite Yourcenar.
27. Les voies de renouvellement du langage poétique. L'œuvre de J. Prévert *Paroles*.
28. La littérature postmoderne. M. Houellebecq *Submission. La carte et le territoire*.
29. Le phénomène de la littérature de masse (A. Nothomb. M. Lévi. E.-E. Schmitt, A. Gavalda).
30. La littérature francophone.

11. ЗРАЗОК ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

1. Le Moyen Age littéraire s'étend du ... siècle.

Виберіть лише один варіант.

XII

X

IX

XI

2. Pour des raisons politiques, la langue d'oïl va dominer devenir

Виберіть лише один варіант.

le latin

le français

la langue d'oc

l'anglais

3. Choisissez l'événement qui n'a pas eu lieu à l'époque du Moyen Age.

Виберіть лише один варіант.

la construction de Notre-Dame de Paris

la création de Sorbonne

le règne de Louis XIV, le Roi-Soleil

la guerre de Cent ans contre les Anglais

4. Choisissez l'événement qui n'a pas eu lieu à l'époque de Renaissance.

Виберіть лише один варіант.

les guerres de religion

la régence de Catherine de Médicis

la fondation de l'Académie française

le règne de François I

5. Choisissez l'événement qui n'a pas eu lieu à l'époque de Classicisme.

Виберіть лише один варіант.

le règne de Louis XIV, le Roi-Soleil

la Guerre de Trente Ans

fondation de l'Académie française

la Révolution française

6. A l'époque du Moyen Age la France a plusieurs langues :

Виберіть лише один варіант.

le latin, la langue d'oc, la langue d'oïl

la langue d'oc, la langue d'oïl, le français

l'ancien français, le latin, la langue d'oïl

le latin, le celte

7. Le mythe *Tristan et Yseut* est écrit en ...

Виберіть лише один варіант.

latin

celte

ancien français

langue d'oc

langue d'oïl

8. *La chanson de Roland* c'est

Виберіть лише один варіант.

la chanson de geste

un cycle des contes celtiques

le récit satirique et moral

la chronique

9. La Pléiade est un groupe de ...

Виберіть лише один варіант.

artistes

philosophes

scientifiques

poètes

10. Le manifeste des idées de la Pléiade est ...

Виберіть лише один варіант.

L'Institution de la religion chrétienne

La Défense et illustration de la langue française

La Chanson de Rolland

Remarques sur la langue française

11. Le Baroque vient d'Italie et est utilisé d'abord en ...

Виберіть лише один варіант.

architecture

littérature

en théâtre

peinture

12. Choisissez l'œuvre littéraire intrus selon la période.

Виберіть лише один варіант.

Rabelais *Gargantua*

Du Bellay *Défense et illustration de la langue française*

Montaigne *Les Essais*

Racine *Andromaque*

13. Choisissez l'œuvre littéraire de la période de Classicisme.

Виберіть лише один варіант.

D'Aubigné *Les Tragiques*

La Fontaine *Fables*

Rabelais *Gargantua*

Montesquieu *Lettres persanes*

14. Nicolas Boileau dans son *Art poétique* a formulé définitivement les principes de ...

Виберіть лише один варіант.

baroque

préciosité

classicisme

romantisme

symbolisme

15. Le théâtre classique respecte la règle de ...
Виберіть лише один варіант.
usage de la langue française au théâtre
trois unités (temps, lieu, action)
vision tragique de la vie et de la mort
passages de Bible

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З КУРСУ

Основна:

1. Помазан І. О. Історія зарубіжної літератури ХХ століття : підруч. для студ. гуманітар. ф-тів вищ. навч. закл. / І. О. Помазан ; Нар. укр. акад. – Х. : Вид-во НУА, 2016. – 264 с.
2. Фесенко В. І. Література і живопис: інтермедіальний дискурс : навч. посібн. / В. І. Фесенко. – К.: КНЛУ, 2014. – 398 с.
3. Фесенко В. І. Новітня французька література: Навч. посібник. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2015. – 273 с.
4. Al-Ghamdi A. Histoire de la littérature française à travers les siècles. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : files.books.elebd3.net/download-pdf-ebooks.org-02211423By0E1.pdf
5. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Intermédiaire. – P. : CLE International, 2013. – 176 p.
6. Blondeau N., Allouache F. Littérature progressive du Français. Niveau débutant. – P. : CLE International, 2013. – 176 p.

Додаткова:

1. Алхімія слова живого. Французький роман 1945-2000 рр. : навчальний посібник / М. Мільнер, М. Доле, Б. Бланкман, А. Рош ; Авт.-упоряд. Валентина Іванівна Фесенко . – Київ : Промінь, 2005. – 383 с.
2. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження: навч. посібник / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 248 с.
3. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ століття: навч. посібник. [для студ вищ навч закл] / Г. Й. Давиденко, О. М. Чайка. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 400 с.

4. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: Навч. посіб. [3-тє вид.] / Г. Й. Давиденко, Г. М. Стрельчук, Н. І. Гринчак. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 488 с.
5. Луков В. А. История литературы. Зарубежная литература от истоков до наших дней : учеб. пос. для студ. высш. учеб. заведений. – М. : ИЦ «Академия», 2008. – 512 с.
6. Наливайко Д. С. Зарубіжна література ХІХ сторіччя. Доба романтизму: Підручник / Д. С. Наливайко, К. О. Шахова. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 416 с.
7. Bourdereau F. Précis de français. Langue et littérature. – P. : Nathan, 1996. – 150 p.
8. Carlier M.-C. Itinéraires littéraires : XIX e siècle. – P. : Hatier, 1991. – 576 p.
9. Décote G. Itinéraires littéraires : Moyen Age – XVI e siècle. – P. : Hatier, 1991. – 441 p.
10. Décote G. Itinéraires littéraires : XVII e siècle. – P. : Hatier, 1995. – 445 p.
11. Décote G. Itinéraires littéraires : XVIII e siècle. – P. : Hatier, 1989. – 480 p.
12. Deshusses P., Karlson L., Thornander P. Dix siècles de littérature française. Du Moyen Âge au le XVIII^e siècle / P. Deshusses, L. Karlson, P. Thornander. – Paris : Bordas, 1984. – 319 p.
13. Deshusses P., Karlson L., Thornander P. Dix siècles de littérature française. XIX^e siècle-XX^e siècle / P. Deshusses, L. Karlson, P. Thornander. – Paris : Bordas, 1984. – 383 p.
14. Le Robert quotidien. Dictionnaire pratique de la langue française. – P.: Robert, 1996. – 2181 p.
15. Nouveau petit Larousse, dictionnaire encyclopédique pour tous. – Paris, 1971. – 1974 p.
16. Rincé D., Barbéris D. Langue et littérature. Anthologie XIX^e-XX^e siècles / D. Rincé, D. Barbéris. – P. : Éditions Nathan, 1992. – 542 p.
17. Valette B., Giovacchini D., Audier C. Anthologie de la littérature française / B. Valette, D. Giovacchini, C. Audier. – P. : Éditions Nathan, 1989. – 412 p.

Інтернет ресурси:

1. <https://www.etudes-litteraires.com/>
2. <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais>

3. http://www.kau.edu.sa/Files/0002328/Files/28189_تاريخ%20الأدب%20.pdf
4. http://poete.rebelle.free.fr/poetique/reperes_litterature_siecles01.htm
5. http://www.la-litterature.com/dsp/dsp_display.asp
6. <http://users.skynet.be/fralica/refer/theorie/annex/histlitter/hlf.pdf>
7. <http://crm.revues.org/739>
8. http://fr.wikipedia.org/wiki/Exercices_de_style
9. <http://littexpress.over-blog.net/article-19034999.html>
10. http://www.arllfb.be/ebibliotheque/seancespubliques/23112002/baroni_an.pdf
11. <https://www.ukrlib.com.ua/> – Бібліотека української і світової літератури.
12. <https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=4576> – посилання на пізнавальні відео про письменників.